

AANVAL OP 'KLEYKAMP'

via Gouda (bij Rotterdam stond veel Duits afweergeschut) koers zetten naar Den Haag¹; de eerste vier zouden in groepen van twee met 3 seconden tussenpoos explosie- en brandbommen afwerpen (de explosiebommen waren zo afgesteld dat ze na 11 seconden ontploften – de vliegtuigen waren dan alweer een kilometer weg), het derde tweetal zou 30 seconden na de eerste twee de resten van het gebouw bombarderen voorzover die na de aanval van een halve minuut tevoren nog niet ingestort waren. Voor deze aanval werden de bemanningen van de zes *Mosquito*-toestellen speciaal getraind, bij de laatste twee werd als piloot een Nederlander ingedeeld, *Flying Officer* R. S. Cohen, een Delftse student die in juni '40 de Noordzee was overgestoken.² Ten behoeve van de aanval werd op een bombardements-oefenterrein de gehele voorgevel van Kleykamp op ware grootte als een soort decor nagemaakt opdat de *Mosquito*-bemanningen de nodige geoefendheid zouden krijgen in het 'aanvliegen' van het gebouw. Maquettes van de omgeving werden door de bemanningen met zorg bestudeerd.

Al deze bijzonderheden waren bekend aan de Nederlandse ministeriële commissie die aan speciale bombardementen op doelen in Nederland haar goedkeuring moest hechten – een commissie waar o.m. minister-president Gerbrandy en de minister van oorlog, jhr. ir. O.C.A. van Lidth de Jeude, deel van uitmaakten en waarin tevens prins Bernhard zitting had. Deze commissie hechtte aan van Oorschots voorstel haar goedkeuring. Voor de uitvoering werd, zo schreef Gerbrandy tien jaar na de bevrijding, 'welbewust een mooie niet-werkdag uitgekozen.'³

De oud-premier heeft zich vergist: Kleykamp werd gebombardeerd op een normale werkdag: dinsdag 11 april 1944, en de aanval vond bovendien niet tijdens de middagpauze plaats maar om drie uur 's middags toen de gehele staf in het gebouw aan het werk was.

Waarom?

Eind januari had de landelijke leiding der Knokploegen (er was door haar nagegaan of een Knokploeg een overval op Kleykamp kon uitvoeren – dat was onmogelijk) een lang rapport met tekeningen laten samenstellen door een van de ambtenaren-illegale werkers die binnen de rijksinspectie nauw met de LO samenwerkten; die ambtenaar had er op gewezen dat een bom-

¹ Er werd niet rechtstreeks, d.w.z. via Scheveningen, op Kleykamp aangevlogen omdat men aannam dat de bezetter dan, als er iets misging, zou vermoeden dat Kleykamp het te bombarderen object was geweest. ² Cohen is op 10 augustus '44 niet van een operatie boven Frankrijk teruggekeerd. ³ P. S. Gerbrandy in *Het Algemeen Handelsblad*, 3 mei 1955.